

TA'LIM JARAYONIDA IQTIDORLI O'QUVCHILAR BILAN ISHLASHNING ZAMONAVIY USULLARI

Avliyoqulova Muhayyo Maxmudovna
Buxoro Xalqaro universiteti magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada iqtidorli o'quvchilar bilan ishlash texnologiyasini takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilingan. Zamonaviy ta'lim sharoitida iqtidorli o'quvchilarning intellektual salohiyatini rivojlantirish, individual ta'lim trayektoriyasini yaratish hamda innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida ta'lim samaradorligini oshirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, iqtidorli o'quvchilar bilan ishlashda differensial va shaxsga yo'naltirilgan yondashuvning ahamiyati ochib berilgan.

Kalit so'zlar: iqtidorli o'quvchi, pedagogik texnologiya, individual yondashuv, innovatsion ta'lim, kompetensiya, kreativ fikrlash, differensial ta'lim.

Аннотация: В данной статье проанализированы теоретические и практические аспекты совершенствования технологии работы с одарёнными учащимися. Рассмотрены вопросы развития интеллектуального потенциала одарённых учащихся в условиях современного образования, создания индивидуальной образовательной траектории, а также повышения эффективности обучения на основе инновационных педагогических технологий. Кроме того, раскрыто значение дифференцированного и личностно-ориентированного подхода в работе с одарёнными учащимися.

Ключевые слова: одарённый учащийся, педагогическая технология, индивидуальный подход, инновационное образование, компетенция, креативное мышление, дифференцированное обучение.

Jahon ta'lim tizimida iqtidorli o'quvchilarni aniqlash, qo'llab-quvvatlash va ularning intellektual salohiyatini rivojlantirish ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Zamonaviy globallashtirish sharoitida jamiyatning ilmiy, texnologik va iqtisodiy rivojlanishi inson kapitali sifatiga bevosita bog'liq bo'lib bormoqda. Shu sababli ta'lim muassasalarida yuqori intellektual salohiyatga ega bo'lgan o'quvchilar bilan tizimli ishlash dolzarb pedagogik vazifa sifatida qaralmoqda.

Iqtidorli o'quvchilar bilan ishlash texnologiyasini takomillashtirish nafaqat ularning bilim darajasini oshirish, balki mustaqil fikrlash, ijodkorlik, muammoli vaziyatlarni hal etish hamda ilmiy-tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Iqtidorli o'quvchilar — intellektual, ijodiy yoki akademik salohiyati tengdoshlariga nisbatan yuqori bo'lgan, bilimlarni tez o'zlashtira oladigan hamda murakkab masalalarni samarali yechib oladigan shaxslardir.

Bunday o'quvchilar quyidagi xususiyatlarga ega:

- yuqori bilish faolligi;
- mantiqiy va tanqidiy fikrlash;
- ijodkorlik va tashabbuskorlik;
- mustaqil qaror qabul qilish;
- tadqiqotchilik faoliyatiga moyillik.

Shu bilan birga, iqtidorli o'quvchilar bilan ishlashda standart yondashuv yetarli bo'lmaydi. Ularning individual qobiliyati va rivojlanish sur'atini hisobga oluvchi moslashuvchan ta'lim texnologiyalarini joriy etish talab etiladi.

Iqtidorli o'quvchilar bilan ishlash texnologiyasini takomillashtirish yo'nalishlari

1. *Diagnostic yondashuvni rivojlantirish:* Iqtidorni aniqlash jarayoni psixologik, pedagogik va metodik mezonlar asosida amalga oshirilishi lozim. Diagnostika testlar, kuzatuv, suhbat va monitoring mexanizmlari orqali olib boriladi.

2. *Individual ta'lim trayektoriyasini shakllantirish:* Har bir iqtidorli o'quvchining qiziqishi va salohiyatiga mos ta'lim modeli ishlab chiqilishi zarur. Individual yondashuv ta'lim natijalarining samaradorligini oshiradi.

3. *Innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish.* Quyidagi metodlar yuqori natija beradi: loyiha asosida o'qitish; muammoli ta'lim; STEAM yondashuvi; tadqiqot faoliyati; interaktiv va raqamli texnologiyalar.

4. *Motivatsion ta'lim muhitini yaratish:* Olimpiadalar, ilmiy tanlovlar, konferensiyalar va ijodiy loyihalar o'quvchilarning ichki motivatsiyasini kuchaytiradi.

Iqtidorli o'quvchilar bilan ishlash samaradorligi quyidagi omillarga bog'liq:

- pedagogning kasbiy kompetentligiga;
- zamonaviy metodik ta'minotga;
- innovatsion texnologiyalarni qo'llash darajasiga;
- oila va ta'lim muassasasi hamkorligiga.

Mazkur omillar uyg'unlashganda o'quvchilarda yuqori natijadorlik, mustaqil ta'lim olish ko'nikmasi va ilmiy tafakkur shakllanadi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, iqtidorli o'quvchilar bilan ishlash texnologiyasini takomillashtirish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Individual yondashuv, innovatsion pedagogik texnologiyalar va motivatsion ta'lim muhiti asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning intellektual salohiyatini to'liq namoyon etishga imkon yaratadi. Natijada jamiyatning innovatsion rivojlanishiga xizmat qiluvchi raqobatbardosh va ijodkor avlod shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi. (2020). *"Ta'lim to'g'risida"gi Qonun*. Toshkent.
2. Mirziyoyev, Sh. M. (2020). *Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asoslari*. Toshkent: O'zbekiston.
3. Tolipov, O'. Q., Usmonboyeva, M. H. (2006). *Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot*. Toshkent: Fan.
4. Azizxo'jayeva, N. N. (2018). *Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat*. Toshkent: O'qituvchi.
5. Ishmuhamedov, R. J., Yo'ldoshev, M. (2017). *Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar*. Toshkent.
6. Hasanboyeva, O., To'raqulov, X., Haydarov, M. (2016). *Pedagogika*. Toshkent: Fan va texnologiya.
7. Renzulli, J. S. (2005). *The Three-Ring Conception of Giftedness: A Developmental Model for Promoting Creative Productivity*. Connecticut.
8. Sternberg, R. J. (2004). *Definitions and Conceptions of Giftedness*. California: Corwin Press.

